

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 4

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Comment. in Curtium. lib. 8. cap. 4. num. 1. 2. 4. 5. 14. 15. 17.

verisimile est, isti rei prospexisset: haberetque ibi ex primariis amicis, quibus ista & aliquanto maiora permitteret. Nec sane alia hic provincia nominatur tam longe à locis, ubi Alexander agebat, dislita, sed Hyrcania Mardi &c. Cares igitur istos omnibus fere libris volentibus, indicantibusque non obscure quid vellent dicere, expuli. Varias Lectiones vide. Est & aliud quantius pretii argumentum, quod eam Satrapiam Stasanori ait creditam. At Drangarum hunc fuisse prætorem vel ex Iustino 13, 4, 27. pater: si ei iungas nostrum infra 10, 10, 4. vt eo loco explanatius ostendemus, immo ex Arriano 4, 3, 18. liquido: *Stasanorem in Drangas præsidem mittit.*

8, 4, 1. *GABATA*) *Cabazam* reperit Sabellic. nostra excerpta fere *Cabata*: Ald. *babas*. quod proxime accedit ad *Gabas* Arriani 4, 3, 15. quas superiori capite pro *Dabis* repositum ibat Vir Doctus, me quidem non adficiente. Nec magis probo quod alii hanc *Cabazam* habent pro *Nautiacis* Arriani & Diodori.

8, 4, 2. *PROXIMVS EI*) Elegantissima & plane oratoria hæc tempestatis est descriptio, vt lector ipse inter media tonitrua, fulgura, grandinem & fulmina versari videatur. Quod si voles aliorum scriptorum industriam cum Curtio componere, habes Virgiliū *Æn.* 1, 96. Ovidium *Metamorph.* 11, 480. & *Trist.* 1, 2. ex nouis Malabertium, ex historicis Maffeiū in *Indicis*, *Oforium* 1 2. p. 60. Et composuit poëtas inter se Iulius Scaliger in hypercriticis: & si memini noster Melchior de la Cerda in suis oratoriis exercitationibus. Caussinus ex *Liuiō*, *Dione*, *D. Chrystomo*, *Maffeo*, cuius vnus verba adducit, ceteros nominat tantum. sed hæc descriptiones pleraque pertinent ad mare. Lucretius proprie de terrestri tempestate & fulminibus eleganter disputat 6, 95. *Raderus*.

NON SINE MINIS) Probat hanc Modii lectionem *Acidalius*: & nostris etiam lectionum excerptis iuuatur. Quamquam alii omissa voce *minis*, addant aliam *damno*, quam perperam alii iunxerunt alteri. quidam tamen repetita *vocula sine* non male fecerunt: *non sine minis crescentis mali, sine damno præteritis*. quod tamen vereor vt sit ex libris.

8, 4, 4. *CONSIDERE*) Aio & præsto legendum *consistere*. [pro *considerere*] sic 7, 5, 6. *Pigebas & consistere, & progredi*. *Acidalius*. Olim sic emendauimus momentibus etiam illis 4, 15, 6. *non consistere territi, nec progredi debiles poterant.*

8, 4, 5. *QUAM VITAB.*) *Acidalius qua vitab.* Vulgatam antehabeo.

8, 4, 14. *MEMORIÆ PRODITVM*) Nihil horum vel *Arrianus*, vel *Plutarchus* prodidit. *Diodorus* in 17. libri *Indice*; indicat rem verbo, quam haud dubie suo loco explicauit, sed locus ille vetustate abolutus nobis lacunam duntaxat exhibet. *Raderus*. Idem in nostris terris accidisse *Constantiæ* anno 1420. atque se vidisse scribit *Poggins* lib. 1. de *Miser. human. hominem temperie frigoris mortuum equo insidentem in publicum hospitium delatum conspeximus, ita stantem vt riuus videretur. Obliguerant membra singula, adeo vt corpus equo in hospitium deueheretur.* Idem nuper accidit *Francfurti*. Immane gelu describit *Hist. Misc.* 22, 34. In *Moschouia*, *Tartaria* &c. nihil id noui. De *Armenia* frigidibus *Tacit.* 13, 35.

8, 4, 15. *GREGARIVS MILES*) Hoc egregium *Alexandri factum* inter *Clementia* exempla refert *Valerius Max.* 5, 1, 11. ext. & *Frontinus* 4, 6, 3. *Loccenius*. Haud omnino dissimile est illud *Cæsaris* apud *Sueton.* 72, 1. qui *C. Oppio comitanti se per syluestre iter, correptoque subita valetudine, & diuersoriotulo quod vnium erat, cesserit: ac ipse humi ac sub diuo cubuerit.* Nec dissimilia de *Tiberio* suo prædicat *Velleius* 2, 114.

8, 4, 17. *IN SELLA REGIS*) Vide *Brissonium* de regno *Perfarum* lib. 1. pag. 20. de *Romanis Imp.* *Spartianus* in *Seuero* cap. 1. *Sedit & in sella impera-*

Hh h

pera-

peratoria comere à ministro posita, ignarus quod non liceret. Et Marcellinus Chronico ad ann. Chr. 462. Iacobus natione Achaicus religioni Paganus, medicinae artis peritia, tam ingenio, quam literatura claruit. Hic ob moriendum Leonem Aug. febre defaigatum, sacrum Palatii cubiculum intravit, statimque regia in sella iuxta torum imperialem posita, sine ulla Augusti nutu consedit &c.

8, 4, 20. SACAS) Cur hic vastatas ait ab Alexandro Sacarum terras, cum supra 7, 9, 19. se ipsi per legatos dediderint, misso ad ipsos Excipino? Defecisse illos cum Sogdianis non dubito. Raderus. In hac expeditione urbem quoque iis in locis condidisse consentaneum est. de quibus Ildorus in Σπερδοῦς Parthicus: Inde Sacarum, & prope Alexandria urbs, & prope Alexandropolis urbs. Salmastium illum in So. lin. pag. 794. consule.

8, 4, 21. COHORTANVS) Ego iam diu tecum disputo, & Homeri verbis: - - ἔφ' ἔβρα περὶ γυναικῶ (Studiose in pectore verso) quid ita Roxanem Cohortani Satrapæ filiam Q. Curtius faciat, quam alii consensu Oxatris vel Oxyatris. Verba eius sunt hæc: Inde pervenit in regionem cui Cohortanus Satrapa &c. Vides ex contextu & serie, palam appellari Roxanem. Atqui Arrianus cautus & veri diligens historicus ita scribit 4, 3, 28. Erat Oxyatris filia virgo iam viro maturo, Roxane dicta. Atque adeo Alexander apud Curtium 10, 3, 11. Oxatris Persæ filiam mecum in matrimonio iunxi. Iterumque Curtius indicat 9, 8, 10. Oxatres prætor Bactrianorum non absolutus modo, sed etiam iure amoris, amplioris imperij donatus est finibus. Vbi Curtius sane quam eleganter ius amoris dicit, quia non ex merito promotus, sed ab hoc in filiam affectu. Quid igitur? illum pro Cohortano substituiimus? [vt Aldus fecit] temerarium sit & falsum. Nam quæ hic narrantur non congruunt Oxyatri, qui iam diu in fide regis. Pato hiatum aliquem & defectum esse, & post illa de Cohortano, narrationem fuisse de Oxatris comitate & conuiuio, cuius causa siue occasio deest. Ponamus igitur ἑσθλῆς ψῆς; notam inter hæc verba: tradit* barbara opulentia. Nam vt aliter nunc suppetias feram, non est copia. Rubenius Elector. 1, 29. Mihi Cohortanus ille natus videtur ex aliorum Chorieni. Ceterum Roxanem Oxyatris filiam iterum appellat Arrianus 7, 1, 18. Strabo lib. 11. in Bactriana inquit, sumptuose admodum hospitio exceptum Alexandrum, cum Roxane Oxyaria filia nuptias peregisse. Diodorus 18, 3. vocat Oxyarten Bactrianorum regem, cuius natam Roxanem duxerat Alexander. Strabo lib. 11. Petra 3: finitima in Bactriana, in qua Oxyartes filiam habuit Roxanem. Arriani priorem locum referi & Suidas in Ἀλιζάνδρῳ. Eamque sententiam sequi videtur Plut. do. fort. Alex. 1, 17. quem qui erroris arguit, errat; fuit enim Roxane secundum nonnullos auctores, ipsumque Curtium mox num. 26. inter captivas; nam saltasse & cecidisse in conuiuio, ne Curtius quidem tacuit.

8, 4, 24. OCVLOS CONVERTIT IN SE) Verus est versus Terent. Eunuchus 2, 3. facies pulchra

- - - ubi ubi est, alii celari non potest. Raderus.

Heliodorus lib. 2. siue cap. 6. Pulchritudo neque subterram occultata latuerit. Sed de convertis oculis, Aristænetus Epist. 2, 2. simul vidi, simul me forma sauciavit tua, nam ex quo vidi, vertere oculos alio non fuit. & 2, 21. Tu solum visa cunctorum oculos rapis, ἀπὸ τῆς εὐχῆς τῆς μὲν τῶν ὀφθαλμῶν. Heliodorus 1, 1. Oculos vero ipsius dolor deprimebat, vultus autem virginis ad sese traherat. Idem lib. 2. siue cap. 6. Vbi cumque apparuerit, seu in delubris, seu curibus, seu in foro, tanquam recens facta statua (ἀγχιπύρον ἀγαλμα) potius primigenium statua exemplar verterem, h. e. præcipuum illud, summaque cura à magno artifice elaboratum, ad quod exemplum alia deinceps perficiuntur, Das Original) Dei cuiusquam, omnium mentes ac vires in se vertit. Et lib. 4. à pr. cum comparuisset, continuo ro-

1412.

tem theatrum ad sese conuertit. Pertinet huc Dioxiippi Olympionicæ historia Diog. Laërtio in Diog. cap. 79. Plutarcho de curiosit. cap. 18. & Æliano 12, 58. narrata: qui ioco Diogenis perstrictus est, cum subito pulchritudine victus indefinenter fixos in mulierem oculos, reuorto ad afficiendam eam collo haberet. Pertinet & Alexandri dictum apud Plutarch. in vita cap. 36. *ὡς ἐστὶν ἀρχιδόξος ἐμπερίων αἰ νεγίδες. Quam magni oculorum dolores sunt Persides!*

8, 4, 25. *PRÆTER ROXANEM*) An hæc inducenda? Sane Darii vxorem omnes ætatis suæ feminas supergressam, alii prædicant. Arrianus quidem 4, 3, 28. ei Roxanen haud dubie postponit. Ipse tamen Curtius supra 3, 12, 22. *quam nulla ætatis suæ pulchritudine corporis viciet.* quod quidem adhuc comparationem æqualis formæ patitur: & hunc Curtii locum defendit.

SUPERBIAM VICTORIBVS) Si scilicet connubiis & consanguinitate mixti, quos antea pro victis spreuissent, inciperent amare vt affines & necessarios. Quod quidem ad stabilendum regnum pertinere, vere dixit: testaturque Plutarchus cap. 87. magnopere eo facto deuinxisse sibi barbarorum animos. In re impari dictum Megadori apud Plaut. Aulularia 3, 5.

Nam meo quidem animo, si idem faciant ceteri,

Opulentiorei pauperiorum filias

Vt indoluitas ducant vxores domum.

Et multo fiat ciuitas concordior;

Et inuidia nos minore rianur, quam vnumur.

8, 4, 26. *NE INFERRI*) Male sollicitatus ab Acidalio locus, paulo melius defenditur. Ille voluerat: *ne in se fore nefas arbitrarentur: & tamen matrimonij iure velle iungi.* haud simplici peccato. Melius enim vtique; *ne inferri,* dum tamen ad Roxanem non trahas, quasi ei illatum fuisset nefas, si ea concubina vsus fuisset Alexander. nam certe ne id quidem parum sibi honorificum duxissent eius propinqui. Sed ad ipsum & Macedonas respicit: ne arbitrentur in mores & iura ipsorum inferri nefas, eosque contaminari, si captiuam duceret; cum idem & Achilles fecisset. In reliquis autem vulgata lectio *ita matr. iure velle iungi,* bene propugnatur. *ita enim est,* eodem modo. Nam & Achilles Briseide captiua non pro concubina & pellice abusus est, sed quemadmodum illi Patroclus deductor promiserat, in legitimam vxorem duxerat: quod ex Homero & epitome rerum Troicarum obseruat Raderus.

8, 4, 27. *PATRIO MORE PANEM*) Cælius Lect. Ant. 28, 15. *ita ve vxoria gentium ritus varios adnotat.* Plures Alex. diæ. genial. 2, 5. Similem fere morem apud suos obseruari scribit Aurelianus ad Tacit. 11, 272. *sub velo stantibus duobus coniugatis panem & vinum à sacerdote benedictum edendum & bibendum dari.* Alium Dalecampius ad Plinium 18, 3. *Festo & Boëtio matrimonia contrahantur farreo libo adhibito, Plinio prælato.* Itaque farreum hic libum plures eiusmodi exponunt. Seruatur mos ille præferendi libum ante procedentes sponsas etiamnum apud rusticos Lugdunenses. Alium Stuckius Tigurinus Coniuual. Antiquit. 1, 30. cuius verba: *Panis, postquam sponsus atque sponsa cum suo comitatu è templo post nuptiarum consecrationem ad sponsi ædes peruenerunt, ex aulibus affertur in frustra dissectus, ex quo sponsus primo frustum accipit, ac degustat, deinde illum sponsæ porrigit, quæ & ipsa postquam similiter partem accepit, & degustauit, reliquum panem post tergum reuolit, qui à pueris ac reliquis nuptialis pompæ spectatoribus certatim arripitur.* Quo loco & alia subiicit de pane, amicitia atque beneuolentiæ signo. Quam quidem interpretationem Curtianæ, quanquam haud ineptæ, tamen anteposuerim. Nullus enim dubito significare voluisse veteres rerum communionem, quæ deberet inter coniuges obseruari, mutuamque fidem; vt monerentur

lib. 8. c. 4. n. 28. 29. 30. & c. 5. n. 1. 2. 3. 4. **Comment. in Curtium.**

communicanda sibi, partiendaque inuicem omnia commoda, etiam ad vsque bucellam panis. Inde quoque Solonis legem explicem, qua sanxerat ut sponsa cum sponso conclusa, malum cydonium cum eo comederet. Plutarch. Solone c. 32. Romulus quoque in communiione panis & aqua matrimonij factus inisse tradiur: quod fide Alexandri Neapol. refero. Sane Confarreationis nomen eo videatur pertinere. De qua volente DEO exactius ad Tacit. 4, 16, 2. Eandem causam habuisse reor Galatarum morem, quibus solenne erat, ut ex vno poculo sponfus sponsaque biberent: notissimo circa eam rem Synorigis exitio. de quo & Plutarch. in Amatorio cap. 43. Perficum autem coniugij faciendi ritum attigit Arrianus 7, 1, 22. Francicum exponit Lindenbrog. ad Tit. XLVI. L. Salicæ.

8, 4, 28. **OPES**) Addubito, an non conuenientius? *spes.*

8, 4, 29. **HOC MODO**) Nuptias Alexandri cum Roxane, depictas ab Aetione, haud minus venusto penicillo delineauit Lucianus in Herodoto.

8, 4, 30. **VVLTV ASSENTIEB.**) Sic apud Tacit. 4, 12, 1. *Senatus populusque habitum ac voces dolentum imitatione magis quam iubens induebat.* Multa huc pertinentia Gruterus discursu 28. in Tacitum: quibus probat, maxime laudari, qui minime merentur. Quod autem dicit vultum maxime seruire, testem habet Ciceronem epist. fam. 1, 9. *Frontis atque vultu simulatio facillime sustinetur.* Vnde Iuuenalis Satyra 2, 8.

Frontis nulla fides

8, 5, 1. **OBSIDES SIMVL**) Callidissimum consilium quo & postea vsus Hannibal apud Liuium 21, 21, 10. in Hispania, conquisitoribus in ciuitates missis, quatuor millia conscripta delecta iuuentutis, praesidium eosdem & obsides, duci Carthaginem iubet. Sic enim interpretatur illi Polybius 3, 33. *ὁ ἀνεγείρας ἔπετασ ἡγεὶς Βονδρείου ἡνέκα τῆς πόλεως.* De Caesare, Scutha, Philippo I. Francia rege, Heraclio, Carolo Magno &c. vide Fortinorum ad ista Taciti 3, 43, 2. occupauerat nobilissimam Galliarum subolem, liberatis studiis ibi operatam, ut eo pignore parues propinquosque eorum adiungeret.

8, 5, 2. **CRATERISM**) Idem tradit Arrianus 4, 4, 10. Craterium aduersus Catanem & Austanem, qui soli ex Paratacenis defecerant, verti debuit: qui soli ex defectoribus in Paratacene (nam & *μαχητικὸν νόον* scribend. *προμηθεῖα*.) supererant. Ceteri enim qui simul defecerant, iam erant domiti, ut ex antecedentibus apud Arrianum constat.

BVBACENE) Hanc regionem nemo praeter Curtium laudat. Raderus. Cogitandum annon dicere voluerit *Paratacene*? Si Arrianum introspicias, videbitur.

8, 5, 3. **IN BELLVM INDICVM**) Quod iam dudum agitabat animo. supra 8, 2, 27. Et apud Arrian. 4, 3, 4. respondet Pharamani, ducem se comitemque Ponticæ expeditionis fore pollicito; *sibi res Indicas in animo esse.*

8, 5, 4. **CLYPEI**) Vett. libri *Pereti* vel *perii*: an fuit, *perii militare*? ut ipsi homines auro & ebore fulgere dicerentur, non tantum clypei illorum nam & alibi quam in clypeis tantum, sic ornatos fuisse consentaneum est. Sic de exercitu Perfico supra 3, 10, 9. *fulget auro purpuraque.*

ARGENTEAS LAMINAS) Hæc verba non aduertit Raderus, cum Iustinum 12, 7, 6. erroris arcessit, quod Argyraspidas demum fecerit Alexander, cum in Indiam moueret, quid enim aliud hic expressissimis verbis Curtius? Ergo hic potius arguendus erat, quod sibi ipsi contraria scriberet, Argyraspidum supra 4, 13, 27. in prælio Arbelitico facta mentione: deceptus, ut conijcere licet, à Diodoro 17, 57. nam Arrianus 3, 2, 24. *ὄπισθεν τῶν ἀρχῆς, σκιστοῦ ἀγένης,* scutorum agmen; non ut Diod. *ἀργυροπιδῶν* appellat. Possset tamen dici Diodorum id haussisse ex antiquo scriptore, temporibus